

Innspill til arbeidet med Verneplan for Nedre Adventdal

Intro

Vi er fastboende på Svalbard, bor i kanten av myra på 22/585, har næringseiendom 22/571 øst på Sjøskrenten, har privat hundespenn i Longyearbyen hundeklubb sin hundegård på 22/336 og hytte «Villa Fivel» på grunneiendommen på Fivelflya. Verneplanarbeidet og kunnskapsgrunnlaget berører oss dermed i svært stor grad.

Vi er for naturvern. Vi ser at økende ferdsel, i hovedsak turisme, gir god grunn til å innføre begrensninger. Det opplagte behovet for å få kontroll over områder i forbindelse med avslutning av gruvedrift, gir to fluer i en smekk -men også en litt problematisk dobbelthet og kommunikasjonsutfordring i prosessen. Vi er opptatt av at et framtidig vern av Nedre Adventdal blir troverdig begrunnet, og at det er mulig for folk å forstå hvor grensene for verneområdet går og hvorfor.

Et hovedproblem i prosessen med Nedre Adventdal er et kunnskapsgrunnlag som er preget av å være sett gjennom ett par med briller. Det mangler økosystemtankegang og å se kompleksiteten i områdene som det omtaler. Dette er et landskap med både natur- og kulturelementer i en vev. Vi mennesker er del av det komplekse systemet. I kunnskapsgrunnlaget er noen nærmest anekdotiske observasjoner av gås som letter på langt hold, viet større oppmerksomhet, enn det faktum at den menneskeskapte Isdammen er en sårbar og samfunnskritisk infrastruktur for Longyearbyen. Det er interessant og lærerikt å lese kunnskapsgrunnlaget, men det er utrolig at det er dekkende for Sysselmesterens arbeid med verneplan. Kunnskap om menneskelig bruk av området ser ut til å være overlatt til dugnadsarbeid fra et høringstrøtt lokalsamfunn. Vi oppfordrer til at de høringsinnspillene som kommer inn, svares ut i forslag til verneplan (vedlegg med kommentarer om hvordan innspillene er hensyntatt eller svart ut i forslaget). Dette er viktig for at folk skal beholde engasjementet og orke å gi innspill i kommende prosesser.

Adventdeltaet

Vi bor i en leilighet helt i grensen til området Adventdeltaet. Her er det stor fugleaktivitet fra vår til sensommer. I vår del av området er det et stadig økende antall kvitkinngås med stadig større ungekull. På den samme tiden er det lite menneskelig ferdsel på myra fordi den er fuktig og fordi Tjuvjoen straffer dem som våger seg ut forbi husrekkas fasadeliv. Det er særlig tilreisende fugletittere som likevel går ut i områdene for å få sine etterlengtede bilder på minnekortet. Med svært få unntak vil vi, som daglige observatører, påstå at fugler og mennesker lever greit side om side i dette området. I år gikk gåsefamiliene langt innover i byen når ungene var blitt litt større. De gresset i vegskuldrene og la seg på asfaltveien for å hvile. De er blitt veldig vant til mennesker, noe som kanskje kan bli et problem etter hvert.

Det skal ifølge statlige signaler til grunneier, ikke bygges på uberørt grunn i Longyearbyen, og slik sett bør arealformålsområdet N/A/NF på østsiden av Sjøskrenten fjernes i ny arealplan, slik at det ikke fylles ut mer i dette området.

Hundegårdene

Ærfuglkolonien ved hundegårdene er et tydelig eksempel på kompleksiteten vi nevnte over. La det ikke være tvil om at hensynet til ærfuglene går foran hensynet til hundenes aktivitetsbehov i en periode når ea ligger på redet. Da er det svært krevende å starte ut og komme inn med hundespenn, og det hjelper ikke med store mengder turister med telelinser og dårlig gangsyn. Hadde det ikke vært for den beroligende, harmoniske lyden ærfuglene lager, og den store naturopplevelsen det er, å følge

med på utviklingen i kolonien daglig, ville nok ikke hundeeierne vært så positive. Innimellom kommer en hund løs og lager rabalder, men totalt sett er denne symbiosen en gjentakende suksess år etter år.

Ærfuglkolonien er en attraksjon i den korte perioden ærfuglene ligger på reir. Ellers er det i utgangspunktet ikke ønskelig at folk oppsøker hundegårdene uten å være i følge med noen som har hunder der, da det kan stresse hundene og skape farlige situasjoner.

I dag står isbjørnfareskiltet på østsiden av hundegårdene og dette er en turistattraksjon hele året. Vi mener at isbjørnfareskiltet bør flyttes inn til SSU, fordi hundegårdene er et av stedene det er mest sannsynlig at en bjørn kommer uoppdaget inn mot byen. Det bør altså ikke oppfattes som isbjørnsikkert ved hundegårdene.

Ferdse i Nedre Adventdal

Vi kjører ca 3000 km med hundespennet på en vanlig sesong (sept-mai). Det tilsvarer eksempelvis 115 turer tur-retur Hundegården-Jernsenga. De aller fleste av disse kilometrene kjører vi i Nedre Adventdal.

Sommer: Om sommeren er hundekjøringen bundet til Vei 400 med avstikkere. Det er krevende å snu et hundespenn, og derfor er snuplasser som den ved Vinkelstasjonen i Endalen, gamle flystripa i Adventdalen, Todalen hytteområde og MAB-stasjonen veldig viktige for oss. Vi har registrert en stor økning i turister med lange linser i dalen. Fra at denne gruppa tilreisende var enkeltpersoner og par med stor fugleinteresse og stor hensyntagen, er det nå blitt økende grad av større grupper med leiebiler som ofte observeres gående ute i terrenget i nærheten av Lomdammen, og der mer sjeldne fugler hekker.

Kunnskapsgrunnlaget omtaler (uten grunn) folk med fugle- og naturinteresse i merkbart positive ordelag, i motsetning til andre brukere av områdene.

Høst: Så snart det er is på elva (vanligvis slutten av september) kjører vi hundespenn med vogn i elveleiet. Det er uvurderlig å komme seg ut i elveleiet når hundene er gira og Vei 400 blir isete og farlig å kjøre på i mørket sammen med tungtrafikken. Da kjører vi på piren som går ut på nordsiden av Vei 400 ved hundegården, og rett ut over den islagte elva som kommer ut av Isdammen, og innover på sandbankene i den aktive delen av elveleiet. Sandstormer og snøvær legger seg lag på lag i nedre del av Adventdalen og gir god styrketrening for spennet. På denne tiden brukes elva som turområde for fastboende på vei over til Tenoren og Operamonumentet.

Vinter: Så snart snøen legger seg, og blåses inn i brinkene til Adventelva, bytter vi til slede og kjører turer 2-5 dager i uka gjennom mørketida og vårvinteren. Når snødekket blir mer stabilt, legger sporet seg i rett linje ut fra byen forbi neset ved Fivelflya (rett ved Villa Fivel), rundt Koslådalsvifta og til Jernsenga. Det er normalt ikke behagelig å kjøre over Fivelflya på grunn av det humpete underlaget.

Vår: På tampen av sesongen er det langturer som står i fokus. Ferdse i Nedre Adventdal stopper seg selv når elvene går opp. Vi har sett scooterferdse over Fivelflyene etter at elva har gått opp, men det er svært sjeldent. Som oftest sammenfaller gåsas tilbakekomst med førefall. Sesongene varierer mye fra år til år, opptil 2 mnd mellom ekstremårene vi har opplevd. Det gir lite mening å sette en fast dato for avslutningen av ferdse på snø i dalen.

Fivelflya

Vi har i snitt 145 personovernattinger og 45 dagsbesøk på Villa Fivel i året i den perioden vi har hatt hytta (tok over 2015). Bruken er relativt jevnt fordelt over året. Om sommeren vader vi over elva i rett linje fra MAB-stasjonen og om vinteren kjører vi hund eller scooter fra byen.

Om sommeren er det så å si ingen ferdsel i området, med unntak av reinsdyrtellelag. Om høsten når elva tørker opp øker ferdselen noe på tvers av dalen, med fotturer over til Tenoren og Operamonumentet. Om vinteren, så lenge snøen ligger, er det mye ferdsel i området, men de aller fleste holder seg inntil brinkene i elveleiet. Når elva går opp om våren er det svært krevende å komme over den. Da er det så å si ingen ferdsel i området. Det eneste som stadig får gåseflokker til å flykte over Fivelflya er helikopteret til Sysselmesteren som flyr i lav høyde over Fivelflya nesten hver søndag formiddag gjennom hele året.

Til slutt

Vi håper at vårt innspill kan bidra til litt økt kunnskap om bruk og behov for vern. For vår egen del er vi mest bekymret for at det innføres et vern på Fivelflya som hindrer vår bruk av Villa Fivel, og at det innføres ferdselsbegrensninger i dalen som gjør området mindre brukbart som nærområde til byen gjennom året. Ellers mener vi at mange av truslene og verdiene som kunnskapsgrunnlaget påpeker, kan håndteres på bedre vis gjennom arealplan, informasjon og tilrettelegging, og ved en begrensning på antall fly og båter til Longyearbyen, enn ved å innføre et verneområde midt i byen. Til slutt vil vi påpeke at vi ikke er negative til vern, men redd for at det ligger for lite og for sneversynt kunnskap til grunn for å få til et godt vedtak for Nedre Adventdal.

Hilsen Stefan Claes og Ingvild Sæbu V